

Dictada occitana n° 7

Lo 31 de genièr de 2004

De Andrieu Lagarda, revirada *Las letras de mon Molin d'Anfòns Daudet*

Lo poèta Mistral

(Resumit)

L'Anfòs Daudet se'n va visitar « *aquel grand poèta que viu a tres lègas de mos pins, dins son vilatjòt de Malhana.* »

Arriba, dintra ; lo poèta es a trabalhar, mas aculhís lo visitaire ambe gaug. Aqueste, pendent la convèrsa, gaita « *ambe emocion [...] la taula de trabalh, un paure pichon burèu de recebeire de l'enregistrament – tot cargat de libres vièlhs e de dictionaris.* »

(Legir)

« Al mièg d'aquela taula, un gròs quasèrn dubèrt... Èra *Calendal*, lo novèl poèma de Frederic Mistral, qu'es per paréisser ongan lo jorn de Nadal. Aquel poèma, Mistral fa sèt ans qu'i trabalha e i a prèp de sièis meses que n'a escrit lo darrièr vèrs ; amb aquò, gausa pas se'n desprene encara. Comprenètz, i a totjorn una copla a alisar, una rima mai tindaira a trobar... »

Lo visitaire se fa legir lo poèma per l'autor, Frederic Mistral ; escota, tot esmogut :

(Aicí comença la dictada – per totes)

Ieu, los coides sus la toalha, las lagremas als uèlhs, escotavi l'istòria del pescador provençal.

Calendal èra res qu'un pescaire ; l'amor ne faguèt un eròi. Per ganhar lo còr de sa miga – la bèla Esterèla – entrepren de causas miraclosas.

(42 mots)

(Aicí s'arrèstan los pichons.) - [...]

Per prèmi de tantas proesas, lo pescaire d'anchòias obtèn l'amor de l'Esterèla e es portat cònsol pels estatjants de Cassís. Aquí l'istòria de Calendal... Mas qué nos enchauta Calendal ? Çò que i a mai que mai dins lo poèma es la Provença.

(88 mots)

(Aicí s'arrèstan los collegials.), (liceans e adults bufan.)

(legir)

...Çò que i a mai que mai dins lo poèma es la Provença – la de la mar, la de la montanha – ambe son istòria, sas legendas, sos païsatges, tot un pòble simple e liure qu'a trapat son grand poèta [abans

Centre Occitan del País Castrés

Cercle local de l'I.E.O. Tarn

« Ostal Azalais »

6 carrièra del Consolat 81100 CASTRAS

Tel e Fax : 05-63-72-40-61

de se morir]... E ara, traçatz de camins de fèrre, plantatz los pals del telegraf, fòrabandissètz de l'escòla la lenga provençala ! La Provença durarà eternalament dins *Mirèlha* e dins *Calendal*.

[...]

Mentre que Mistral me disiá sos vèrses dins aquela polida lenga provençala mai qu'al tres quarts latina, que las rèinas parlavan autres còps [e qu'ara sols los pastres comprenon], remiravi entre ieu aquel òme e, pensant a l'estat de roïna ont trobèt sa lenga mairala, e a çò que n'a fait, me representavi un d'aqueles castèls vièlhs dels princes baucencs coma se'n vei dins las Alpillhas : pus de teuladas, pus de balustres als peirons, pus de veirals a las fenèstras, lo trefol de las ogivas brigalhat, l'escut de las pòrtas manjat de mofa, de galinas que picòran dins la cort d'onor, de pòrcs que se voludan sus las finas colonetas de las galariás, l'ase que brosta dins la capèla ont l'èrba creis, de colombs que venon beure als aiga-senhadièrs plens d'aiga de pluèja e enfin, demèst aquel degalhadís, doas o tres familhas de païsans que s'an bastit de cabanons dins los flancs del vièlh palais. »

(Aicí tornar dictar pels liceans e adultes)

Puèi vaquí qu'un bèl jorn lo filh d'un d'aqueles païsans s'envesca d'aqueles grandas roïnas e s'indigna de las véser atal profanadas : lèu-lèu, fòrabandís lo bestial de la cort d'onor ;

(124 mots)

(Aicí s'arrèstan los liceans.)

e las fadas li portant ajuda, a el tot sol torna bastir l'escalièr grand, torna botar las fustariás a las paretas, los veirals a las fenèstras, torna anauçar las torres, torna daurar la sala del tròne e bota sus pè lo palais de bèl temps a ont visquèron de papas e d'emperairises.

Aquel palais restaurat, es la lenga provençala.

Aquel filh de païsan, es Mistral.

(191 mots, fin de la dictada)

Cossí comença lo poèma de Mistral ? Aicí la primièra estròfa :

***ieu, d'una chata enamorada
ara qu'ai dit la mau-parada,
cantarai, se Dieu vòu,
un enfant de Cassís,
un simple pescaire d'anchòias.***